

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre

om

Strategi for life science 2024-2027

Af den 21. november 2024

Life science-industrien er én af Danmarks vigtigste erhvervsmæssige styrkepositioner og har afgørende betydning for vækst og velstand i hele Danmark. Industriens innovative sundhedsløsninger skaber samtidig en bedre patientbehandling og fremtidssikrer vores sundhedsvæsen.

Life science eksporten var 174 mia. kr. i 2023 og udgjorde knap 20 pct. af Danmarks samlede vareeksport. Samtidig har life science-industrien været afgørende for de seneste års fremgang i industriproduktionen i Danmark, og at dansk økonomi står så stærkt, som tilfældet er i dag.

Men geopolitiske spændinger og en ændret konkurrencesituation udfordrer danske life science-virksomheders konkurrenceevne. Internationale markeder lukker sig mere om sig selv, og konkurrencen og det internationale kapløb om attraktive rammevilkår og tiltrækning af investeringer er taget til.

Industripolitik er samtidig højt på den globale dagsorden, og det stiller nye krav til os herhjemme. Lige nu er virkeligheden, at EU sækker bagud, mens lande som Kina og USA vinder frem. Derfor skal vi forstærke vores danske styrkeposition inden for life science. Det er kampen om investeringer, der er på spil. Kampen om fremtidens arbejdspladser. Kampen om at eje fremtidens vigtige teknologier og løsninger.

Samtidig står sundhedsvæsenet herhjemme og i mange andre lande over for en virkelighed med en aldrende befolkning, flere patienter med kroniske sygdomme samt rekrutteringsudfordringer. Det kalder på offentlig-privat samarbejde og innovative løsninger. For industrien kan og vil bidrage til at løse de udfordringer, vi står med. Det er vigtigere end nogensinde, at de gode løsninger, når hele vejen frem til patienten – særligt i et sundhedsvæsen, der er hjemsted for mange banebrydende behandlingsmuligheder.

Det er aftalepartiernes vision, at Danmark skal være en førende life science-nation i Europa til gavn for patienterne, det danske sundhedsvæsen og dansk økonomi. Det ligger i forlængelse af Life Science rådets anbefalinger, som både life science industrien, forskningsinstitutioner samt patientorganisationer står bag.

Med aftalen er partierne enige om at igangsætte en række nye initiativer fordelt på følgende syv strategiske pejlemærker i forlængelse af Life Science Rådets anbefalinger fra december 2023:

1. *Et stærkere vækstlag:* Danmark skal i højere grad understøtte nye levedygtige virksomheder inden for life science.
2. *Styrket forskning og bedre brug af sundhedsdata:* Danmark skal gennem en styrket forsknings- og IT-infrastruktur omsætte vores unikke sundhedsdata til banebrydende forskning, udbredelse af kunstig intelligens og øget innovation til gavn for bedre patientbehandling.
3. *Bedre optag af innovation i sundhedsvæsenet:* Danmark skal fremme adgangen til innovative, effektive og arbejdskraftfrigørende sundhedsløsninger og innovative lægemidler for at skabe bedre sundhed for borgere og fremtidssikre sundhedsvæsenet.
4. *Attraktive rammevilkår og rød løber for produktionsvirksomheder:* Danmark skal understøtte attraktive rammevilkår med henblik på at tiltrække mere life science-produktion og flere udenlandske investeringer.
5. *Life Science kan skabe vækst og beskæftigelse i hele Danmark:* Danmark skal udnytte mulighederne for, at life science-sektoren kan skabe vækst og beskæftigelse i hele Danmark.
6. *Internationalt samarbejdet og sundhedsdiplomati:* Danmark skal via et fokuseret sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde fortsat indtage en aktiv international rolle for at løse globale sundhedsudfordringer og understøtte eksport af danske sundhedsløsninger.

7. *Styrkelse af dansk interessevaretagelse i EU:* Danmark skal være en stærk aktør i EU for at understøtte Europa som en attraktiv life science-region og sikre Danmarks life science-sektor konkurrencedygtige regulatoriske rammevilkår.

Initiativerne skal bl.a. understøtte industriens muligheder for at fordoble eksporten til 350 mia. kr. frem mod 2030, og at industriens løsninger i endnu højere grad bidrager ift. at skabe et sammenhængende, robust og fremtidssikret sundhedsvæsen. Initiativerne skal således understøtte indfrielsen af ambitionerne i *Strategi for life science 2024-27*, herunder de opstillede pejlemærker.

I. Et stærkere vækstlag

1. For at Danmarks styrkeposition inden for life science kan fastholdes og udvikles, er der brug for, at vi får skabt morgendagens vækstvirksomheder. Væksten inden for life science har været i hastig udvikling de senere år, men den har primært været drevet af få store virksomheder. Det er godt og vigtigt med store, stærke virksomheder for økonomien. Men det er også vigtigt, at vi styrker hele vækstlaget af virksomheder inden for life science, så endnu flere life science-virksomheder kan vokse sig til store danske væksteventyr.
2. I dag er der i Danmark fortsat potentiale for at få endnu mere forskning fra universiteter bliver omsat til nye virksomheder og innovation i erhvervslivet. Og Danmark halter efter de bedste lande i verden, når det gælder life science-virksomheders adgang til risikovillig kapital. Vi skal blive endnu bedre til at udnytte de offentlige investeringer i forskning til at skabe nye virksomheder og sikre, at forskningen kommer ud af laboratoriet og ud til den enkelte patient, hvor det kan redde liv, skabe velstand og nye arbejdspladser. Derfor skal vi skabe tættere samarbejder mellem forskningsmiljøer, sundhedsvæsen og virksomheder samt fremme adgangen til risikovillig kapital.
3. Aftalepartierne konstaterer, at der med Aftale om Iværksætterpakken er aftalt en række initiativer, som følger op på Life Science Rådets anbefalinger, og som vil understøtte flere nye levedygtige virksomheder inden for life science. Bl.a. ophævelse af den såkaldte "fantomskat", etablering af Innovation District Copenhagen samt tiltag for at skabe et ensartet og effektivt system for viden- og teknologioverførsel (tech-trans) fra universitet til virksomhed.
4. Aftalepartierne er enige om at undersøge mulighederne for at fremme adgangen til risikovillig kapital for life science-virksomheder yderligere. Målet er at understøtte det private kapitalmarked gennem markedsbaserede indsatser og samarbejder med private investorer, fx gennem Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO) og/eller i regi af den Europæiske Investeringsbank (EIB).

II. Styrket forskning og bedre brug af sundhedsdata

5. Danmark har en stærk forskningstradition på sundhedsområdet med forskning i international topklasse. Det er afgørende for at kunne udvikle og fremtidssikre sundhedsvæsenet og tilbyde patienter behandling i verdensklasse. Samtidig er vores forskning med til at sætte os forrest i den internationale konkurrence. Både når det gælder udviklingen af morgendagens vækstvirksomheder, og når det gælder tiltrækning af udenlandske investeringer. Det er derfor afgørende, at vi forstærker og udvikler vores stærke forskningsposition inden for life science.
6. Men den globale konkurrence om klinisk forskning af stigende. Flere lande har i dag opbygget en viden og infrastruktur der gør, at de kan udføre klinisk forskning af høj kvalitet, herunder kliniske forsøg med lægemidler og afprøvninger af medicinsk udstyr. Der er derfor brug for, at vi styrker rammerne for klinisk forskning i Danmark, for at fastholde vores internationale

førerposition, og for at morgendagens kliniske forsøg med lægemidler og afprøvninger med medicinsk udstyr også placeres i Danmark.

7. I Danmark har vi også en lang tradition for indsamling af sundhedsdata. Det betyder, at vi har nogle af verdens bedste og mest komplette sundhedsdata. Det er afgørende for Danmarks konkurrenceevne internationalt og for udviklingen af et bedre og mere effektivt sundhedsvæsen til gavn for patienter og medarbejdere.
8. Adgangen til sundhedsdata opleves dog oftest lang og besværlig af forskere og virksomheder. Manglende overblik, administrativt tunge godkendelsesprocesser og utilstrækkelige analysekapacitet er nogle af de kendte barrierer. Hvis Danmark skal forblive en international frontløber inden for life science, er det afgørende, at vi indfrier potentialet for anvendelse af sundhedsdata og kunstig intelligens.
9. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen har indgået aftale med alle Folketingets partier om fordeling af forskningsreserven for 2025, hvor der er afsat 231,5 mio. kr. til styrket klinisk og uafhængig forskning.
10. Aftalepartierne er enige om at følge op på anbefalinger fra arbejdsgruppen for bedre rammer for klinisk forskning ved:
 - at oprette en fjerde Videnskabsetisk Medicinsk Komité, som skal gennemføre etiske godkendelser inden for 14 dage fsva. fase 1-lægemedelforsøg. Derudover igangsættes en analyse, der skal sikre effektive og fremtidssikrede sagsgange og organisering på det videnskabsetiske område i Danmark. Der afsættes 3,5 mio. kr. i 2024 og 2,5 mio. kr. årligt i 2025-27 hertil.
 - at lade Trial Nation gennemføre en undersøgelse af, hvordan der i ind- og udland arbejdes med tiltag og incitamenter til at fremme kliniske forsøg med lægemidler og afprøvninger af medicinsk udstyr. Der afsættes 1 mio. kr. i 2024 hertil.
 - at indføre reduceret gebyr for sagsbehandling af ansøgninger om kliniske afprøvninger med medicinsk udstyr i Lægemedelstyrelsen og de Videnskabsetiske Medicinske Komitéer. Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2025-2027 til indsatsen, hvilket svarer til en gebyrletelse på ca. 20 pct.
11. Aftalepartierne vil derudover videreføre og videreudvikle Trial Nation som brobygger inden for klinisk forskning med henblik på at tiltrække flere kliniske forsøg med lægemidler og afprøvninger af medicinsk udstyr til Danmark og videreføre det statslige tilskud på 4,7 mio. kr. årligt til Trial Nation i 2025-2027. Trial Nation spiller en helt central rolle for, at Danmark kan bibeholde sin førerposition som et attraktivt land for life science-virksomheder at udføre kliniske forsøg og afprøvninger i.
12. Aftalepartierne er endvidere enige om at udvikle og trinvist etablere ét kontaktpunkt for sundhedsdata og arbejde for udvikling af en national analyseplatform i et fælles-offentligt og offentligt-privat samarbejde, således at man som bruger kan ansøge om adgang til sundhedsdata fra alle relevante datakilder og dataansvarlige myndigheder ét sted. Rådgivning fra Dataetisk Råd kan inddrages når relevant. Det er hensigten, at ét kontaktpunkt for sundhedsdata og den nye nationale analyseplatform vil blive lanceret gradvist og komme brugerne til gavn fra 2026. Der afsættes 6,1 mio. kr. i 2024 og 7,5 mio. kr. i 2025 til organisering af arbejdet i Indenrigs- og Sundhedsministeriet med etablering af kontaktpunkt og analyseplatform, som søges medfinansieret af fonde og brugere. Aftalepartierne noterer sig, at initiativet ikke æn-

drer på borgernes rettigheder i forhold til brugen af sundhedsdata. Adgangen til brug af sundhedsdata vil være underlagt de samme krav om samfundsinteresse inden for rammerne af databeskyttelsesloven, de samme muligheder for at frabede sig at data indgår i forskningsprojekter og de samme sikkerhedskrav som i dag.

13. Med en ny infrastruktur for sundhedsdata ønsker aftalepartierne at give forskere og life science-industrien mulighed for at analysere de unikke danske sundhedsdata i sikre miljøer. Det vil betyde, at den nyeste viden og innovative behandlinger og teknologier kommer danske patienter til gavn. Samtidig lægger aftalepartierne vægt på, at borgerne får bedre indsigt i brugen af data om dem selv i forskningsprojekter og bedre mulighed for at registrere fravalg af brugen af genetiske oplysninger og biologisk materiale.
14. Aftalepartierne er enige om, at der etableres en simpel, transparent og digital mulighed for, at danskerne kan registrere fravalg af anvendelsen af deres genetiske data og biologiske materiale i forskningssammenhænge. Det skal bidrage til borgerens fortsatte opbakning og tillid til brugen af data i sundhedsvæsenet. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om at afsætte 2,5 mio. kr. årligt i 2025-2027 til udvikling og vedligeholdelse af det digitale overblik over anvendelsen af egne sundhedsdata, så borgeren får en let og gennemsigtig mulighed for at få overblik over sine egne data. Heraf afsættes 0,5 mio. kr. årligt til at udvikle og vedligeholde en digital løsning på sundhed.dk, hvor borgerne let kan registrere sig i vævsanvendelsesregistret og frabede sig af anvendelsen af sine genetiske data og biologisk materiale til forskning. Fravalget skal automatisk sammenkøres med registerdata, når de undtages til udtræk til forskningsprojekter.
15. Sundhedsdata kan samtidig bidrage til at forløse potentialet for anvendelse af kunstig intelligens i sundhedsvæsenet, som i endnu højere grad end i dag skal bidrage til bedre forebyggelse, diagnostik og patientbehandling samt til at frigøre ressourcer. Aftalepartierne er enige om at igangsætte et strategisk arbejde mhp. at understøtte ansvarlig udbredelse af løsninger, der gør brug af kunstig intelligens i sundhedsvæsenet. Der kan tages højde for potentialerne ved brug af syntetisk data hvor relevant. Der afsættes 1 mio. kr. i 2024 og 2,5 mio. kr. årligt i 2026-27 hertil. Aftalepartierne orienteres løbende om arbejdet.

III. Bedre optag af innovation i sundhedsvæsenet

16. Både herhjemme og i mange andre lande står sundhedsvæsenet over for store udfordringer. Det skyldes blandt andet en aldrende befolkning med flere kroniske sygdomme samtidig med, at der i fremtiden vil være færre i den erhvervsaktive alder til at varetage opgaverne i sundhedsvæsenet. Det kalder på nytænkning og innovation. Vi skal have bredt løsninger, der virker ét sted i landet ud til hele landet. Vi skal derfor styrke implementering og skalering af omkostningseffektive og innovative sundhedsløsninger på tværs af sundhedsvæsenet. Og vi skal fremme hurtig ibrugtagning af nye og omkostningseffektive lægemidler.
17. Aftalepartierne er enige om, at der er behov for at styrke skalering og implementering af innovative sundhedsløsninger. Det skal forbedre patientbehandlingen og frigøre arbejdskraft i det danske sundhedsvæsen. For at indfri målsætningen om at give patienter hurtigere adgang til den rigtige behandling skal innovation være en kerneopgave i det danske sundhedsvæsen på lige fod med behandling, uddannelse og forskning.
18. Brug af innovativt medicinsk udstyr og velfærdsteknologi som fx sensorbaserede glukosemålere til diabetikere har et stort potentiale for at øge både sundheds- og livskvaliteten for patienter. Det kræver, at velfungerende løsninger udbredes både hurtigt og bredt i hele landet og

på tværs af regioner og kommuner. Aftalepartierne noterer sig, at der med "Aftale om Sundhedsreform 2024" mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre er afsat finansiering til etablering af et Nyt Nationalt Center for Sundhedsinnovation og en investeringsramme til udbredelse af bl.a. digitale løsninger. Det skal forbedre patientbehandlingen og frigive tid hos sundhedspersonalet. Centret skal medvirke til at styrke udvikling og udbredelse af innovative sundhedsløsninger og understøtte lokale innovationsindsatser på tværs af regioner og sygehuse. Det skal understøtte, at borgere og sundhedspersonalet får bedre adgang til innovative løsninger, der allerede er taget i brug et andet sted i landet og dermed bidrage til mere sammenhængende patientforløb og behandling. Med centret skal sundhedsorganisationer og virksomheder opleve sammenhæng og understøttelse af innovationskraften i sundhedsvæsenet.

19. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at:

- etablere et sundhedsinnovationsindeks for at skabe overblik over, hvilke nye behandlingsformer og teknologier (lægemidler og medicinsk udstyr) der tages i brug, hvor hurtigt de tages i brug, og hvor der evt. vurderes at være potentiale for yderligere indsatser. Life Science Rådet vil blive inddraget i udviklingen af sundhedsinnovationsindekset, ligesom at aftalekredsen vil blive forelagt sundhedsinnovationsindekset.
- udarbejde analyse med henblik på at afdække muligheden for at opstille en national ramme til effektivvurdering af digitale innovative sundhedsløsninger. Der afsættes 1 mio. kr. i 2024 hertil.
- videreudvikle den datadrevne model for værdibaseret indkøb, der blev igangsat og finansieret med strategi for life science 2021, samt sikre ensartet fortolkning af udbuds- og statsstøtteregler gennem øget kendskab til "best practice". Der afsættes 5,6 mio. kr. i 2024 hertil.
- undersøge mulighederne for at etablere et Nationalt Center for Brugersamarbejde som en faglig platform for understøttelse af samarbejdet mellem brugere og sundhedssektorens aktører. Der afsættes 0,1 mio. kr. i 2024 hertil.
- igangsætte et strategisk arbejde, som skal etablere nationale rammer for en systematisk skalering og implementering af arbejdsfrigørende løsninger i det danske sundhedsvæsen, som skal ses i sammenhæng med etablering af Nationalt Center for Sundhedsinnovation. Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i 2026-27 hertil.

20. Aftalepartierne finder, at det er afgørende, at patienter har hurtig adgang til de mest effektive og sikre behandlinger samtidig med, at vi sikrer mest mulig sundhed for pengene. I dag foregår der en hastig teknologisk og videnskabelig udvikling af mange nye og innovative behandlingsformer og teknologier, som rummer store potentialer. Det gælder blandt andet avancerede terapier såsom genterapi, celleterapi og vævsteknologier, der kan tilbyde potentielt helbredende behandling af alvorlige og sjældne sygdomme. Aftalepartierne noterer sig, at der med Sundhedsreformen etableres et nationalt prioriteringsråd, som skal sikre mest mulig sundhed for pengene og frigøre ressourcer.

21. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at:

- udarbejde en analyse, som skal afklare, om alternative prismodeller med fordel kan benyttes til at håndtere nogle af de usikkerheder, som begrænser patienters adgang til apotekslægemidler med henblik på at give patienterne øget og hurtigere adgang til nye omkostningseffektive lægemidler. Der afsættes i alt 1 mio. kr. i 2024-25 hertil.

- gennemføre en flerstrengt strategisk indsats for at fremme udvikling og ibrugtagning af effektive avancerede terapier ved at etablere en national samarbejdsstruktur på tværs af sundhedsvæsenet, forskningsverden og lægemiddelindustrien, gennemføre analyser og pilotprojekter samt etablere styrket tidlig regulatorisk rådgivning hos Lægemiddelstyrelsen om udvikling og godkendelse af innovative lægemidler. Der afsættes 6 mio. kr. i 2024, 5,5 mio. kr. i 2025 og 7 mio. kr. årligt i 2026-27 hertil.
22. Aftalepartierne noterer sig, at der med Aftale om en reform af ældreområdet afsættes 39,0 mio. kr. (2024-pl) fra 2024-2027 til en national strategi for udbredelse af velfærdsteknologi i ældreplejen. Til at kvalificere initiativerne i strategien etableres der med aftalen et partnerskab bestående af relevante aktører på området. Partnerskabet skal komme med konkrete anbefalinger til, hvordan velfærdsteknologi kan udbredes og skaleres i ældreplejen, og partnerskabet skal have en løbende opmærksomhed på strategiske tilgange til teknologi på andre områder, fx på sundhedsområdet. Aftalepartierne orienteres om arbejdet.

IV. Attraktive rammevilkår for produktion og flere udenlandske investeringer

23. Den nye geopolitiske udvikling betyder at kampen om at fastholde og tiltrække produktionsarbejdspladser er blevet intensiveret. Tempo og forudsigelighed i tilladelsesprocesser er afgørende parametre, når såvel danske som udenlandske virksomheder skal træffe beslutning om, i hvilket land de skal bygge nye produktionsfaciliteter.
24. Men i dag oplever virksomhederne langstrakte og uigennemsigtige myndighedsprocesser, hvor der i visse tilfælde skal indhentes op mod 20 forskellige tilladelser for at udvide og etablere produktion i Danmark. Hvis vi skal kunne tiltrække og fastholde fremtidens produktion skal vi op i tempo. Og der skal være forudsigelighed for virksomhederne i godkendelsesprocesserne.
25. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der som en del af aftalen afsættes 53 mio. kr. i 2024-2027 til at etablere en "rød løber for produktionsvirksomheder".
26. Aftalepartierne er endvidere enige om at undersøge mulighederne for bedre anvendelse af vand, herunder brug af teknisk vand og genbrug af drikkevand i farmaceutisk produktion med det formål at mindske trækket på grundvandet samt at sikre gode og konkurrencedygtige rammevilkår for tiltrækning og fastholdelse af lægemiddelproduktion i Danmark. Adgangen til en stabil vandforsyning er afgørende erhvervsinfrastruktur, når danske og udenlandske life science-virksomheder skal beslutte, hvor de vil foretage nye investeringer inden for produktion. Samtidig er vandteknologi en dansk styrkeposition. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen allerede har ændret drikkevandsbekendtgørelsen og udstedt en ny bekendtgørelse om afsaltning af havvand til drikkevand, som skal bidrage til, at produktionsvirksomheder kan få bedre adgang til vand til lægemiddelproduktion.
27. Beskæftigelsen i life science-industrien er vokset markant de seneste år med en stigning på 43 pct. fra 2010 til 2021, men life science virksomheder oplever udfordringer med adgang til kvalificeret arbejdskraft. Vi skal sikre, at virksomheder har adgang til kvalificeret arbejdskraft. Det indebærer gode uddannelser og udvikling af danske talenter. Samtidig skal mindre bureaukrati og større fleksibilitet bidrage til, at virksomheder i Danmark kan tiltrække den nødvendige kvalificeret internationale arbejdskraft.

28. Aftalepartierne er enige om at ville indføre en model for en branchedifferentiering af kravet om særskilt arbejdstilladelse til medfølgende familie, der arbejder i samme koncern, således at medfølgende familie til udenlandske medarbejdere i life science-industrien får mulighed for at have en ugentlig arbejdstid på ned til 20 timer. I dag stilles der krav om en ugentlig arbejdstid på minimum 30 timer på tværs af alle brancher.
29. Aftalepartierne er endvidere enige om at etablere en international elitesommerskole inden for udvalgte forskningsområder inden for life science, der skal udvikle danske talenter og opbygge internationale netværk. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2024 og 3,5 mio. kr. årligt i 2025-27 hertil.

V. Life science industrien kan skabe vækst og beskæftigelse i hele Danmark

30. Life science-industrien indebærer et stort potentiale for vækst og beskæftigelse i alle dele af landet. I landdistrikterne står produktionsvirksomhederne i dag for hver femte arbejdsplads, og derfor rummer en fremtidig stigning i life science produktionen også nye muligheder for landdistrikterne. Der er store potentialer for at tiltrække udenlandske virksomheders life science produktion i Danmark, men det er vigtigt at investeringerne, men kommer hele landet til gavn. Det kræver både, at mulighederne i hele Danmark er synlige for potentielle investorer, og at der er adgang til kvalificeret arbejdskraft.
31. Aftalepartierne er på denne baggrund enige om at afsætte i alt 7,2 mio. kr. i perioden 2024-27 til en indsats for at understøtte, at flere dele af landet får gavn af den vækst, som life science industrien oplever i disse år. Der igangsættes i den forbindelse følgende:
 - En styrket indsats med tiltrækningen af udenlandske investeringer i life science industri flere steder i landet. Der afsættes 1,1 mio. kr. i 2025 og 1,5 mio. kr. årligt i 2026-2027 til, at Invest In Denmark målrettet arbejder på at tiltrække life science-produktion i hele Danmark
 - En styrket indsats for at få flere iværksættere og SMV'er inden for life science, herunder til medicinsk udstyr og velfærdsteknologi til at anvende de tilbud, der findes i de tværkommunale erhvervshuse. Fokus vil være på virksomheder og iværksættere i hele Danmark. Der afsættes 2 mio. kr. i 2024, 0,3 mio. kr. i 2026 og 0,8 mio. kr. i 2027 til indsatsen.
32. Aftalepartierne noterer sig endvidere, at der som en del af rød løber for produktionsvirksomheder igangsættes en undersøgelse af mulighederne for, at eksisterende planlagte erhvervsområder kan gøres let tilgængelige på kort (en såkaldt Turn-key-løsning), således at det kan blive nemmere for danske og udenlandske virksomheder – herunder life science virksomheder – at finde egnede erhvervsområder til etablering af produktion mv., i hele Danmark.

VI. Internationalt samarbejde og sundhedsdiplomati

33. Life Science er blandt Danmarks største eksporterhverv. Danmarks vigtigste eksportmarkeder præges i stigende grad af stærk konkurrence og stadigt mere uforudsigelige og komplekse vilkår. Dette udfordrer life science-industriens eksport samt løsningen af globale sundhedsudfordringer. Samtidig er Danmark i skarp konkurrence om tiltrækning af udenlandske investeringer. Vi skal derfor styrke det internationale myndighedssamarbejde, sundhedsdiplomati og eksportfremme.

34. Aftalepartierne er enige om at styrke og målrette det bilaterale myndighedssamarbejde og sundhedsdiplomati gennem en strategisk tilgang i samarbejdet med sundhedsmyndigheder og beslutningstagere i prioriterede lande og på områder, hvor der er størst værdi for dansk life science og for myndighederne. Aftalepartierne lægger desuden vægt på at fastholde og tiltrække udenlandske investeringer inden for life science, blandt andet via myndighedsindsatsen i Invest in Denmark, samt at øge virksomhedsinddragelsen i det offentlige-private samarbejde om eksport og investeringer, blandt andet i regi af Partnerskabsforum for international sundhed og life science etableret primo 2023. Der afsættes i alt 36,8 mio. kr. årligt i 2024-27 hertil.
35. Aftalepartierne er enige om at styrke markedsføringsindsatsen af dansk life science via en videreførelse og opprioritering af det offentlige-private markedsføringskonsortium Healthcare Denmark med henblik på blandt andet at etablere et nyt besøgscenter med fokus på blandt andet klinisk forskning og kronisk sygdom i Innovation District Copenhagen samt samarbejde om en international, årlig life science-kongres i Danmark. Der afsættes 4,3 mio. kr. i 2024 og 7,5 mio. kr. årligt i 2025-27 hertil. Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at de øvrige partnere i Healthcare Denmark har tilbudt at forøge den private medfinansiering i forlængelse af en styrket offentlig finansiering.
36. Aftalepartierne er enige om, at både det bilaterale myndighedssamarbejde, sundhedsdiplomati og markedsføringsindsatsen bl.a. skal sætte fokus på life science-industriens muligheder for at bidrage til at løse globale sundhedsproblemer, såsom kroniske sygdomme, psykiske lidelser, infektionssygdomme og antibiotikaresistens og epidemier som COVID-19.

VII. Styrkelse af dansk interessevaretagelse i EU

37. EU's konkurrenceevne er generelt udfordret, og Europa bliver i disse år er sat bagud i konkurrencen til USA og Asien. Det gælder også for life science. Øget regulatorisk kompleksitet i EU påvirker rammevilkår for sundhedssektoren og life science-industriens udvikling, produktion og markedsføring af lægemidler og medicinsk udstyr. Der er derfor brug for en styrket den danske interessevaretagelse i EU og internationalt, med fokus på at skabe stærkere rammevilkår for life science i Europa.
38. Aftalepartierne er på den baggrund enige om at styrke den politiske indsats i EU inden for life science, herunder arbejde for at varetage danske interesser i den europæiske industripolitik, og at der fremlægges en europæisk politisk strategi for life science, der er med til at sætte rammen for life science i Europa og globalt. Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2024-27 hertil.
39. Aftalepartierne finder det i den sammenhæng væsentligt, at regeringen har fokus på fortsat sikring af EU's konkurrenceevne og strategiske autonomi, blandt andet ved at sikre forsyningssikkerhed for lægemidler, medicinsk udstyr og vacciner mv. i EU. Dette kræver, at det forbliver attraktivt for life science virksomheder at placere aktiviteter i EU, lige fra udvikling og innovation til produktion.
40. Aftalepartierne bakker endvidere op om, at regeringen vil opfordre Europa-Kommissionen til at revidere forordningerne for medicinsk udstyr (MDR) og in vitrodiagnostik (IVDR) mhp. at

sikre, at det forbliver attraktivt for danske og europæiske life science-virksomheder at placere aktiviteter i EU.

41. Aftalepartierne er ligeledes enige om i forbindelse med EU-direktivet om rensning af byspildevand afsættes 0,5 mio. kr. i 2025 og 1 mio. kr. i 2026 til, at Miljøstyrelsen med ekstern bistand kan gennemføre en bredspektret undersøgelse af, hvilke mikroforurenende stoffer der fylder mest i det danske spildevand.
42. Aftalepartierne er endvidere enige om at styrke Danmarks engagement i det europæiske lægemiddelsamarbejde i regi af det Europæiske Lægemiddelagentur (EMA) Heads of Medicines (HMA) for at fremme sikre lægemidler og medicinsk udstyr samt fremme Danmark som life science-nation. Der afsættes 3,7 mio. kr. årligt i 2024-27 hertil.
43. Danmark overtager formandskabet for EU's ministerråd den 1. juli 2025. Det er en unik platform for at sætte fokus på Danmarks styrkeposition inden for life science samt den europæiske life science-industris konkurrenceevne. Aftalepartierne er i forlængelse heraf enige om at gennemføre en styrket indsats ift. at tiltrække delegationsbesøg til Danmark ifm. formandskabet samt, at Healthcare Denmark i samarbejde med øvrige relevante aktører afholder en konference under dansk formandskab. Konferencen skal sætte fokus på temaer, der kan spille ind i en europæisk strategi for life science herunder fx klinisk forskning og adgang til risikovillig kapital. Der afsættes i alt 2,8 mio. kr. i 2024 hertil.

VIII. Tættere samarbejde om udvikling af life science-sektoren

44. Aftalepartierne er enige om at videreføre life science-enhederne i Erhvervsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet mhp. løbende at forbedre life science-sektorens rammevilkår. Der afsættes 6,0 mio. kr. i 2024-26 og 6,5 mio. kr. i 2027 hertil.
45. Aftalepartierne lægger vægt på, at både offentlige og private aktører sammen engagerer sig i at realisere strategiens målsætninger og initiativer. Der er behov for et kontinuerligt fokus på den danske life science-sektors rammevilkår og udvikling. Her spiller Life Science Rådet en afgørende rolle i forhold til at følge implementering af strategien samt udviklingen på strategiens indikatorer, ligesom Rådet kan bidrage med nye perspektiver.
46. Aftalepartierne er endvidere enige om at øge sikkerheden i det danske life science-miljø ved at styrke Politiets Efterretningstjenestes (PET) proaktive støtte til danske life science-forskningsinstitutioner og virksomheder.

IX. Implementering af aftalen

47. Der udarbejdes en implementeringsplan for aftalen, som forelægges aftalepartierne primo 2025.
48. Aftalepartierne forelægges årligt status for udviklingen på strategiens pejlemærker og tilhørende indikatorer sammen med status på implementeringsplanen.

49. Der udarbejdes en ekstern evaluering af strategien, som forelægges Life Science Rådet og aftalepartierne i 2027.

X. Aftalens karakter og videre proces

50. Aftalen har karakter af en stemmeaftale, hvor aftaleparterne er enige om at stemme for de bevillingsmæssige hjemler samt det kommende lovforslag om produktionsvirksomheder, der udmønter aftalens indhold.

Økonomi

51. Med aftalen udmøntes reserven til life science strategien på samlet set 100 mio. kr. årligt i 2024-2027, som er afsat på finansloven for 2024.

Tabel 1

Regeringens forslag til fordeling af midler til initiativer i strategi for life science

Initiativ	2024	2025	2026	2027
Styrket forskning og bedre brug af sundhedsdata				
Oprette en fjerde Videnskabetisk Medicinsk Komité (VMK) og igangsætte analyse på det videnskabetiske område	3,5	2,5	2,5	2,5
Analyse af tiltag og incitamenter i andre lande til fremme af klinisk forskning	1,0	-	-	-
Indføre gebyrreduktion for afprøvninger med medicinsk udstyr	-	2,0	2,0	2,0
Videreudvikle Trial Nation	4,7	4,7	4,7	4,7
Realisere Vision for bedre brug af sundhedsdata	6,1	7,5	-	-
Tillid og gennemsigtighed i brugen af borgernes egne sundhedsdata	-	2,5	2,5	2,5
Igangsætte et strategisk arbejde mhp. at udbrede kunstig intelligens i sundhedsvæsenet	1,0	-	2,5	2,5
Bedre optag af innovation i sundhedsvæsenet				
Udarbejde analyse vedr. effektvurdering af digitale sundhedsløsninger	1,0	-	-	-
Videreudvikle den datadrevne model for værdibaseret indkøb	5,6	-	-	-
Undersøge mulighederne for at etablere et Nationalt Center for Brugersamarbejde	0,1	-	-	-
Igangsætte et strategisk arbejde om arbejdskraftsfrigørende løsninger i det danske sundhedsvæsen	-	-	2,5	2,5
Udarbejde analyse om alternative prismodeller	0,8	0,2	-	-
Fremme udvikling og ibrugtagning af ATMP'er	6,0	5,5	7,0	7,0
Attraktive rammevilkår for produktion og flere udenlandske investeringer				
Udpege nye industri-parker	7,3	4,4	3,9	3,9
Oprette one-stop-shop for produktionsvirksomheder	3,7	9,6	10,1	10,1
Etablere en international elitesommer-skole	0,5	3,5	3,5	3,5
Life science ude i landet	2,0	1,1	1,8	2,3
Internationalt samarbejde og sundhedsdiplomati				
Styrke og målrette det bilaterale myndighedssamarbejde	16,8	16,8	16,8	16,8
Udsendte sundhedsdiplomater og investeringsfremme	20,0	20,0	20,0	20,0
Styrke markedsføringsindsatsen af dansk life science via Healthcare Denmark	4,3	7,5	7,5	7,5
Styrke den industripolitiske indsats i EU inden for life science og industripolitik	2,0	2,0	2,0	2,0
Analyse af byspildevand	-	0,5	1,0	0
Styrke Danmarks engagement i det europæiske samarbejde om Heads of Medicines Agencies (HMA) og European Medicines Agency (EMA)	3,7	3,7	3,7	3,7
Markedsføring og konference under EU-formandskabet	2,8	-	-	-
Sammen om udviklingen af life science-sektoren				
Fortsætte arbejdet i life science-enhederne	6,0	6,0	6,0	6,5
I alt	100	100	100	100